

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütőtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 43dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történ-
hetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetelik's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: kinevezések: jótékonyk. A szentgróti levél elemzése VIII; gr. Széchenyi Istvánról. Új irány az agitatio terén. Magy. gazd. Egyesület főgyűlése; adakozások a pesti gyermekkorház javára. Állatkínzás elleni egyesület. Válasz komáromi's pótlék-tudósítás Komárom megye közgyűléséhez; bihari tisztújítás; beregi utjiztik. Csongrád megyei székfoglalás; rövid közlemény Debreczenből; A szász király Horváthországbani mulatásáról. Budapesti napló. Spanyolország (Cabrera az új mozgalmak feje; házassági tervek; Narvaez ellenszegülése.) Franciaország (Bágyattás a kamarákban; közoktatási ügy; francia kath. clerus statisztikája's egyenlővonal ezen és a magyar clerus között.) Anglia (Inditvány Ujseeladnak a kiadó képviselői kormány iránt.) Értésítő.

Magyar- és Erdélyország.

Öcsés ap. kir. fős. a' Pozsonyban megütrült harminczadi főtisztásra. K. u. m. e. r. Rudolf soproni's és harminczadivatali pénztárnokot méltóztatott kinevezni.

Girsik János ferenczválygyi másodosztályu erdőszviski elsőosztálybeli erdőszszé léptetett elő. Ha l. m. a. y. János kir. tud. egyetem pécsvárad i urodamában pécsvárad i volt számtartó és pénztárnok f. évi jun. 8-án meghalálozott.

Jótékonyk. Nádasdy paulai Ferencz gr. ő excija, az uralkodó felség magas kegyelméből kalesai érsekké nevezetvén ki, a' váci egyház-megyében, mellynek eddig püspöke volt, számos üdvös alapítvány által emelt nevének maradandó emléket, jelesül a' megyei (árba a) 20 ezer v. frtot tón le, mellyből 5000 v. frtot a' pártfogó-nélküli egyházak és paplakok fölépítésére; 5000 v. frtot az illy templomok belső fölkészítésére; 5000 v. frtot a' csekélyebb jövedelmű plebániák és 5000 v. frtot a' szegényebb kaplakok fölszámolására szánt. b) A' növendékapság intézetére az eddig is már több ezerre menő áldozatokon felül 8843 ft 25 krt; c) az elagott papok nyugdíj-intézetére 5000 ft; d) a' vakok pesti intézetére 6000 ft; e) a' váci siketnémák intézetére 5000 ft; f) Vácson az irgalmas szerzetnél egy betegágy rendszeres alapítására, olly kikötés mellett, hogy a' köragy paulai sz. Ferencz tiszteletére emeltessék, szinte 5000 ft; g) megjegyezvén, hogy ezen utóbbi háromrendű alapítvány jótékonyágában részesülni ohajtó szerencsétlenek fölvételében elsőszéggel bírandnak az uradalmi tisztek gyermekei és ezek koros és férfinemű eselédai, ezekután pedig a' kebelbeli hívek; g) a' Duna védfala erősítésére áldozott 4000 ft; h) a' sz. János és urnapi nyolczados ünnepekre 2500 ft; i) a' váci szegényeknek 1000 ft; k) a' székes templomnak 822 ft 36 krt; l) a' váczvárosi kórházra 200 ft; végre m) az uradalmi tiszt-ség és eselédesség közti aránylagos felosztás mellett 6000 forintot.

A szentgróti levél elemzése. VIII.

Sokan — a' mennyiben t. i. mult vasárnapi cikketem tán többen elolvasni sziveskedének — tudom vagy legalább képzelem, nem legkedvesb hangulattal vevék, hogy én szünetlen 's ugy szólván ad nauseam mindig azon modort veszem kérdésbe és a' körül variálom nemtetszésem, melly modor szerint mások cselekszenek, 's ekkép mintha e' tekintetben valami zsarnokságot akarnék mások fölött gyakorlani, mintán mégis, "kivált Magyarhonban és bizonyos osztályban, egyik olly szabad mint másik, 's ekkép, tisztelet becsület de szabadság is, mindenki egy cselekszik, mint neki tetszik, 's e' szerint egynek utja ez, másoknak pedig az, hanc veniam petimusque damusque vicissim."

Ugyan egy? De valljon — és itt különös figyelemért esedezem — nem nyujtja-e a' most felhozott "individualis szabadsági felfogás", melly korántsem képzeletem szülöttje, de uton utfélen mindennap százkatul hallott szó, annak legegyszerűbb kulcsát, hogy valljon miért vagyunk mi magyarok a' földgömbnek legdivergensebb 's ekkép tiszta keblünk, honi hűségünk, megtörhetlen zománcunk és magaszos lelkeletünk daczára a' világnak még is mindig azon népe, melly egyedül álmaiban repül, a' valóságban viszont — mondjuk ki egyenesen — bizony örökleg csak sárban fetreng!

Hiszen természetes! Egyik erre huz, másik arra; egyik hátrál, másik zablát ragad, mert hiába, szabad a' magyar ember! Az út pedig milly göröngyös, milly soppedékes! 'S hát a' status-szekér, ej beh nehéz; kerekai milly kenetlenek! 'S aztán haladj! O Istenem, gyermekjáték biz az egész, de nem férfui eljárás!

Hol tehát a' hiba? Ezer fallaciák közt abban is, hogy tán alig van nép, melly jóllehet annyira sovány,

rogy, kivált újabb időkben — mi nagyon dicséretes — a' civilisatio láncsorába emelkedni, és melly még is mindegyre olly meg nem foghatólag keveri öszsze az individualis szabadságot a' kormánybavatkozási szabadsággal, mint a' magyar. Míg pedig ezen különböztetésen szerencsésen át nem esik, bizony soha nem fog központosított erővel bármit is, annál kevesebb valami nagyot végbevitetni. Ugyan, kérdelem, nem olly világos-e ez, mint a' fényes nap?

Saját bérkáját, mellyben kiki ül, ám tessék, kormányozza mindenki esze szerint. 'S éljen a' szabadság! Ha sülyed, nem árt; mert leszen viszont, ki hajótörésén boldogul. Ugy hogy én legalább politikai szempontból azon egyedi szabadságot, mellyhez képest mindenki saját bérkáját habár a' Niagara-zuhagnak kormányozná is, legkisebbé sem kívánám korlátozni. 'S ugyanis legelsőben, mert teljességgel lehetetlen, az emberi élet számtalan charybdis és scyllait, a' bolondok megmentésére, mindenütt keilő korlátokkal kipecezní; és aztán, mert ha ez lehetséges volna is, bizonyosan nem lehetne semmi czélszerűbbet egy egész nép elosztásására kidöndölni, mint efféle járszalag gyámságot, mert az, kirül mint anyakedveztrül mindig gondoskodnak, soha vagy tán csak akkor fogja, mikor késő lesz, megtanulni azon magaruli gondoskodást, melly mindent mindenben véve az emberi jólétnek bizony még is mindig legbiztosb alapja. És ez valamit egyedsre szinte nemzetre is illik, ugy hogy én, mint érintem és még százszer és leghangosabban szeretném ismétleni, a' lehető legnagyobb türelemmel vagyok a' szabad cselekvés iránt, míg az a' saját privat bárka vezetése körül forog; midön ha ezen szabad cselekvést minden avatlatlan legkisebb scrupulus nélkül azon bárka vezetésére, hajtására vagy akadályoztatására akarja alkalmazni, mellyben egy egész nemzet várja szebb jövődjét, 's erre valóban méltó volna, és nem érdemli, hogy mindenki megtegye rajta bölcseségi experimentumait, akkor azt kiáltom 's azt fogom kiáltani utószó lehetemig, bár hallják az illetők bár nem: Megálljatok, mert itt vége minden személyes szabadságnak, minthogy status-bárkának sem negéd sem kedvesoszszanás, sem szenvedelem, sem rögeszme, sem efféle privat viszketeg nem adhat legalább tartólag jó irányt, hanem egyedül a' való, mellynek hódolni kiki köteles, 's mellyet valamint tengeri utban hajónak, ugy politikai utban a' vezetőknek egyedül jó iránytű, talpraesett számítás és a' változékony szelek-mint általján véve minden körülménynek legmélyebb ismerete tüntethet ki.

Ezt kell kitüntetni tehát. Ámde hogy ki is tünjék, elkerülhetlenül szükséges mindennek, ki országlába bátor avatkozni 's kivált az előbbkelőknek, kikben sokan vakon is bízna, politikai eljárásuk modorát, 's hogy valljon mikép van organisálva iránytűjük, számításuk áll-e, vagy egyáltalában tudnak-e egy kis számveféshez 'sat, 'sat. lehetó legszigorubb kérdésre vonni, 's pedig, mert valamint milliárdok a' tévtak 's a' való utja csak egy, szintugy nem létezik ezer politikai modor, mellyet kiki kénye kedve szerint üzhethet, 's mellyel aztán tenger bonyodalomból ki is lehetne segíteni a' magyar hont, de az efféle sikeres modor csak szerföltt kevésre, vagy inkább csak jobb és kevesebb jobb változatokra szorítható; midön azon nyers tapintatlanság és azon szárnakozásra méltó kontárkodás, mellyel olly számtalan ugy nevezett "jó hazafi", 's meg akarjuk engedni, legjobb hiszemben, ügyügködik honunk haszna és fénye körül, míg azt tudta nélkül egyre sújtja, egyre gyilkolja, bizony ezer meg ezernyi árnyéklatu.

A' politikai eljárás módja a' politikai modor, kivált körülményink között, mellyeknélalig lehetnek szövevényesek, nemesak nem valami közönyös chezképest — legyünk errül valahára már meggyőződve — de olly életbevágó, hogy egész létünk szerencsésb vagy szerencsétlenebb fordulta egyenesen annak, t. i. politikai modorunknak több vagy kevesebb józanágától függ.

Az, hogy szándékunk jó, czélunk helyes: még el nem döntök, mikép azért már teljesítve is lássuk

szándékunkat vagy elérve czélunkat. És ez minde-
nütt, a' legegyszerűbben is áll, 's annál inkább olly igen egybebolult ügyben mint a' magyar politika. Igy például nincs gazda, nincs kereskedő, ki gyarapulni nem kívánna; czélja tehát jó, de még is nem egy bukik. 'S miért? Mert modora nem volt helyes. — Néhány évvel ezelött Ukrajnában — mint mondják — medvének, melly sok kárt tön, szegzi fegyverét bizonyos előkelő. Czélja tehát vajmi szép vala, de a' medve helyett egy hajtót lött meg. 'S miért? Mert modora nem volt helyes. — Tomory el akarta gázolni a' kontyost. Czéljánál tehát nem lehetett gyönyörűbb, de e' helyett öt tiporták el. 'S ugyan miért? Mert modora nem ért semmit 'sat, 'sat. — Minélfogva, mint látjuk — és e' tekintetben ezer meg ezer példát tudnék támaszul felhozni — a' személyes erény néha még polgári v. polit. bűnné is válhatik; 's ekkép az, mi objective ártatlan sőt dicséretes, subjective bizony nem ritkán szerfelett káros 's ekkép kárhözthatatová fajul. Azon előkelő például, ki a' medvével szállt szembe, objective nemesak ártatlanul de igen dicséretesen tett; ánde azért, mert 'nem tudott hozzá, azaz modora nem volt jó', még is olly vétket követett el, mellyet senki nem menthet. Tomorynak magas lelkeletét csak dicsérni sőt bámulni lehet; de azért kérdelem, melly magyar az, ki őt vétkesnek nem mondaná? Miknek egybevonatja Socratesként csak az, hogy nincs nagyobb bűn, mint másokat vezetni akarni ahoz való tulajdon nélkül. Melly talpigazságot kivált honunknak mind azon újabb politicusai nem vehetik eléggé szívükre, ha csakugyan szeretik a' hazát és ez előttük nem pusztá függözimer, kik minden előkészület nélkül olly lelkesen kottyannak a' legszentségesebbekbe, mint vitézül hullnak czukros mártalékba a' legyek.

Ha én tehát azt mondom: a' védegyeletnek fő ingrediense ugyan jó, politikai haszna azonban rossz; 's ha továbbá azt állítom, hogy például X ugyancsak becsületes ember sőt jó hazafi lehet, mert annyira buzgódkodik a' védegyelet körül, de éppen ezen utószó okból szerfelett rövidlátó 's ekkép igen gyenge politicus; ha én ezt mondom és ezt állítom, azért még korántsem hozok fel valami képtelenséget, de éppen ellenkezőleg azon igen káros fallacia helyreigazításához járlok én is, hogy azért, mert valaki becsületes ember és jó hazafi, még távolul sem következik, miszerint neki ezen okból mint született katonának már a' világra készen jött legistatornak is kellene lenni ex officio.

Tenta is jó, ser is jó, csak hogy egyik nem számba, másik nem tollba. Szintígy vajmi dicső a' jó keresztyén, a' jó ember, a' jó költő, a' jó ügyész 'sat, de azért kormányrudra még is csak annyiban való, mint tenta számba.

Vagy a' védegyeletiek tiszta szándékát és őszinte lelkeletét vegyem kérdésbe, vagy azt állítsam, hogy azon ingredienseknek, mellyekből ezen egyelet alakult, nagyobb része telisded teli van ármánnyal? Ezt tudom sokan jobban szeretnék, vagy legalább kevesebb restelnék. Mert valamint legtöbb aszszony kíván egy kissé könnyelműnek tartatni inkább mint rutnak, szintígy nem sérti a' legtöbb férfit annyira, ha egy kis Mephistot teszünk benne fel, mint ha jó embernél egyebet nem látnánk mélyében. Ámde azért, mert ez többnek tán jobban esnek, és én mindenün-
nen meg nem szünő gyanúsítgatásokról vádoltatom, azért még sem szeretem a' magyarnak jó szándékát és becsületes czélját, kivált midön hazánk körül forog kérdés, legtávolabbról is kérdésbe venni vagy éppen gyanúsítani.

Nem nem, ezt eddigelé sem tettem, és ha nem áll hazánk üdvét tekintve valami kajánság olly tisztán előttem, mint 2x2=4, mikor a' lepleget lerántani hazafi kötelesség, ezentul sem teendem soha is; mert ha valaki, biz én vagyok általján véve a' magyarnak jó szívéül, ártatlan kedélyéül 's lehető leg tisztább szándékáról tökéletesen meggyőződve; ugy hogy például mi a' védegyeletet illeti, én is nem ugyan egészen, de még is a' szentgróti levélként bizony nem jó embernek vagy legalább nem nagy emberismerőnek tartom azt, ki abban több ármányi 's efféle

vegyületet venne észre, noha az is van benne, mint merő jószívű, csupa ártatlanságból 's lehető legtisztább szándékból származó ingrediens, mely minden bizonynyal, mint már fentebb érintem, praedominans része.

Ámde azért, mert minden magyarral hazánkat tekintve csak jót 's csak nemest akarok feltenni, 's eképen nem bonczolgom a' szív és vesék redőit, azért éppen nem mondom le azon jogomról, melyet, mennyire tehetem, gyakoroltam eddigelé 's fogok, ha szükségét látom, tehetségem szerint gyakorolni ezután is minduntalan, mikép több vagy kevésb vizsgálat alá ne vegyem: hogy valljon mind azon jó és nemes, mellyel megajándékozni akarja honi reformatoraink legioja Magyarországot, csakugyan hasznos és üdvre vezető-e hazánkra nézve, vagy viszont. Mi éppen nemcsak nem bizonyos, de a' lehető legnagyobb koczka; mert valamint ezerszer több a' rosz kocsis mint a' jó, és még számtalanul több a' rosz szakács mint a' jó, bolond gombát pedig bizonyosan többet szed, kivált az olly szép számu magyar féltudós mint vargányát, 's e' fölött tiszter gyújtja meg a' házat a' jószívű 'botor' míg egyszer a' roszszívű rabló: szintugy sujt, csorbít, gyilkol a' hazán is szám nélkül több jó szívű és nemes teremtés, mely azonban mindennek csak felszínén marad, mint a' mennyi jó fejű találkoznék, ki nemes czállal keblében fel is bírná fogni a' magyar politikai reformationnak mind azon nehézségeit, mellyek tán sehoh a' világon nem fordulnak elé olly mértékben, mellyek mélységibe azonban ki nem hat, bizony mondom, soha nem fog Magyarországnak 's kivilált a' magyar vérnek hasznót hajtani a' politika terén.

En tehát, mert minden magyarnak jó szívében 's tiszta szándékában bizni akarok, azért minden magyarnak jó fejében 's kivilált politikai nézeteinek tisztaságában még korántsem bizom, de éppen ellenkezőleg valamint vesék bírálatába nem eszkekedem, ugy más részről elmulhatlanul szükségesnek tartom, hogy az illető velők gyümölcsei annál szigorubb vizsgálat alá jöjenek, minél inkább eseng ezen gyümölcsök után a' nagy szám; mert egyes fallacia elenyészik, midőn a' soktul beszitt csaleszme könnyen sírba dönthet egész népet, kivált ha az még olly gyenge lábbon áll mint a' magyar. És e' szerint, mint mondam, valamint eddig vevém, mennyire tehetségem és a' körülmények engedék, kritika alá mind azt, mi számunkra honi reformatoraink által kitálataték, 's annál kevésb kimélettel, minél mohóbban kapott a' nyújtott panaceak után a' nagy szám, mint például tevém a' Pesti Hírlap megjelenésekor: szintugy fogom ezt cselekedni azon kéréssel utóbb is, 'méltóztassanak azzal, mit viszont én főzők ki, minden kimélet nélkül hasonlólul banni, hadd védelmezzem magam; mint-hogy, mint már többszer mondam és még minduntalan mondani szeretném, nem véleményi zsarnokoskodásról van szó, bármely párt részéről jöne is az, miszerint csak egynek véleményére esküdjék vakon minden magyar, vagy éppen ellenkezőleg, egyre csak azért ne figyelmezzem, mert ő mondja, hanem hogy, szigoru és meg nem szünő vizsgálat következtében, olly közel jussunk üdvünk utjához, miszerint ha nem is mi, legalább elérhesse a' jövő kor, fajtánk nemzetiség és közszabadsági kifejlését, mely után minden hű és felvilágosodott magyar olly remény-epedve sovárog!

És e' szerint, ha a' védegyleti eszmét mint politikai vétket, vagy legalább mint politikai hibát, bonczkésem alá veszem, nemcsak nem gyanúsítom senkinek is hazafiúi vagy éppen emberi becsét, de egyedül azok politikai capacitását, 's pedig ezt is csak jelen esetben, veszem kérdésbe, kik a' védegylet panegyristái. És ha e' mütétel gyanúsításnak tartatik, ám akkor nem bánom, ha a' gyanúsítás nagy mesterének neveznek is; mert nemcsak nem szégyenlem, de büszke érzettel mondom, hogy míg erőm meg nem szakad, rajtam legalább nem fog mulni, mihez képest 'fallaciákra' soha se építse kifejlését magyar rokon vérem. (Folyt. köv.) Gr. Széchenyi István.

Új irány az agitatio terén. Okoskodás mezején a' s z o k a t l a n meg p a r a d o x olly közel állnak egymáshoz, hogy az elválasztó vonalt első pillanatra fölmutatni alig lehet; mit utóbbi czikkünkben a' polit. pártok létege 's természetéről mondam, igen sokban eltér az eddig fölállított 's mondhatni majd közakarattal elfogadott tanoktól, a' miertis könnyen megeshetik, hogy ott kifejtett nézeteink szokatlan létök miatt paradox állítások gyanánt fognak vétetni. Azonban bármint ohajtjuk is igénytelen véleményszózatinknak némi hatását, ezen ohajtásunk még sem bír

annyi erő 's nyomattékkal, hogy kedvéért a' kitűzött ösvényről lelépve szükségesnek látnók mellékutakon keresni az illetők helyeslő itéletét, hanem kimondjuk nyíltan, leplezetlenül azt, mit jó-helyes-kelőknek kiszünk 's tudunk 's kimondjuk még akkor is, ha merészen választott de azért átgondolással követett előadási modorunk fegyverül használtathatnék is irányunkban elleneink által. Kinek közirányu eszelevese közben nem az volt ezélja, hogy egyedi meggyőződéseit föltárva öntetszőleg hívalkodják mondatai 's tetteiben, hanem e' helyett mindenkor arra törekvék, mihez képest — bár ismérve bár észrevétlenül segítne szét oszlatni az álfogalmak és elfogultság okoztak homályt, föltüntetni a' valót 's igazat, 's ez által ember- 's polgártársai tökélyesbülések 's boldogulásukat még olly parányi részben is eszközölni: az nem fog csüggedni, habár eleinte újjal mutatnának is rá, mint különcködőre, 's csak az ne bizonytassék ellene be, hogy tanai károsak, veszélyt hozók, — a' nehézségek, mellyekkel utjában találkozik, nem hogy megtörnék erejét vagy szándékát változtatnák meg, de új meg új kísérletekre bátorítják, folyvásti haladásra serkentetik. Hogy ez így van, számtalan történeti adat tanúsítja; de tanúsítaná még sokkal több, ha az emberiség haladásának története mesterkéz által aként jegyeztetnék, hogy a' korszakot képező haladási eszméket egész addig követhetők, hol csak először fakadtak föl a' szellem vagy ész kimeríthetlen kuforrásból azok.

Általányosságban szoltunk mult számunkban, ügyekezvén föltüntetni azon hézagokat, mellyek a' szoroson elkülönített 's egymás ellenébe állított politikai pártok lényegétől el nem választathatók, sem egészen be nem tölthetők; még több hézagot, hiányt hozhattunk volna föl, ha elégnék nem tartók a' fölhordottakat arra, mit elérni kívántunk, 's mi sem több sem kevésb, mint megmutatni, miként nemcsak gyakorlatilag, de még elméleti általányosságban tekintve is a' multkor értelmezett polit. pártokat, nem állíthatni, hogy ezek a' kellő eligazulás egyedül biztos eszközei. Nem vala tehát szándékunk kifejtett nézeteink által azon vélekedésre adni okot, mintha mi a' polit. pártokat alkotványos nemzet életéből habár gondolatban is kiküszöbölhetőnek hinnők; illyesmit kívánni annyit tenne, mint kiszakítani akarni a' társalét öszszegéből mindazt, mi annak tulajdonképeni öszszetartó kapcsa, éltetője, lelke 's annyit tenne, mint akarni, hogy valamely nemzet osztályainak ne legyen saját érdeke, 's hogy a' külön érdekek, ha bensőleg megvolnának is, külső jelekben vagy is mint igények soha ne nyilvánuljanak: illyesmit nem akarhattunk 's azért ha tán többet mondam, mint kitűzött czélunk elérésére szükséges volt, menthetőnek véljük magunkat azon körülmény által miszerint ollyanok ellenében kelle szót emelnünk, kik nem jól fogván föl saját állásukat, vagy ismérve tán annak hijányit, de a' közönségesen divatozó vélekedésben bizakodva — ezen isméret által magokat tartózkodásra kényszerítettek nem híven, megtámadának bennünket azon f e g y v e r e k e l, mellyek sokkal inkább használhatók ellenük, mint ellenünk.

Mielőtt áttérnénk azon álláspont ismértetésire, mellyet a' Jelenkor mindjárt kezdetben elfoglalt, 's azóta — elleneink tanutételi szerint is — szakadatlanul híven megtarta, legyen szabad egy pillantást vetnünk a' hisztóriai valószínűség terére és szemügyre vennünk: vajjon minő okok idézheték elé azon általányos, ma már sokak szerint, kétségbe is alig vonható vélekedést, mely a' polit. pártokról főleg az újabb kor alkotványos nemzeteinél uralkodik, 's hazánkban is, — melly alkotványossági tekintetben inkább lehetne oktató, mint gyermekies utánzó a' fiatal Európa ellenében — ugy látszik napról napra inkább elterjed 's több pártolót talál.

Legyen az országlás vagy kormányzat bármilyen, mindig lesznek az állodalomban osztályzatok, mellyek valamint érdekeik ugy az ezekből származott igényekre nézve egymástól többé kevésbé különböznek. Minél hosszabbra terjed a' közállomány élete, föltétve hogy külső okok az organicus benső életműködésre megakasztólag vagy ép visszalökőleg nem hatottak, annál határozottabban fog kifejlenni az osztályok érdek- 's igényekbeni különbözősék; nem más-ként mint a' tö tükrén támadt hullámkarikák, nagyobb nagyobb körökre terjedve ki. A' főhatalom kezelője — bármi néven nevezendő kormányban — természetesen okszerűleg mást nem akarhatnak, mint hogy a' külön osztályok érdekeit egymás mellett 's együtt

tartó kapocs ne tágíttassék, azonban a' külön igények is lehetőleg kielégíttessenek. Képzelnünk mérleget, mely a' légebe kifüggesztve ollyatén súlyokkal terhelhetik, mik vegyleti működésnél fogva örök ide oda lebegésnek teszik ki a' mérő-serpenyüket, a' szerint, a' mint bizonyos részek elpárolganak, mások egyesülés útján fölvétetnek majd egyik majd másik felől. Ha ezen mérleg mellé ör állíttatnék olly meghagyással, hogy a' rendelkezésre bizott súlytényezőket belátása és szükség szerint használja, nem ügyelve semmire ugy, mint arra hogy a' mérleg minden ingadozás mellett súlyegyenhöz lehető legközelebb állapotban maradjon, és egyik vagy másik fél olly tulnyomóságra ne vergődjék, hogy a' mérleget észrevehetőleg és szembetűnőkép lebillentse. Munkája nem leend könnyű, ha ugyan képzelhető olly nemű mérleg, mint itt például fölhozaték; — belátása, figyelme, ébersége sokat igen sokat tehetend, de legkisebb hanyagság, az örökös libratio súlymértéke körül elkövetett legesekélyebb tévedés, a' baj orvoslására választott eszköz, vagy is a' kívánt állapot előidőzésére jónak vélt tényező hibás megválasztása, vagy nem kellőleg történt alkalmazása, nem várt hánykodásba hozhatják a' meglőditott tényezőket, 's öszsze visszazavarhatják mindazt, mi kevés-előbb még a' legszűbb rendben működék kijelölt hatáskörében.

Ha az emberek gépileg volnának igazgathatók, ha nem volna szükség egyébre, mint kimutatni kinek kinek munkakörét, 's ez meglevén nem kellene többé attól tartani, hogy egyesek munkálkodása az egyetemes működésre gátolólag hasson: ekkor nem lenne szerfölött nehéz, osztályokra különíteni az érdekeket 's egyenlőn elhelyezett súlytényezőök segítségével megközelíteni a' társalét azon aequilibriumát, mely a' közállományba foglalt legnagyobb szám folytonos tökélyesbülési 's boldogulási állapotja. — Midőn valamely osztály érdekigényei észrevehető tulnyomóságra fejlettek, megváltozik az előbbi állapot, 's küzdés vagy legalább surlódás áll elé. Megtörténhetik, hogy a' hatalom képviselője nem látják mindenkor károsnak azon tulnyomóságot, melly egyesek vagy más osztályok szemében káros és veszélyes: vagy megeshetik hogy az erők, mellyek tetteleg a' statusgépezet kezeléssel foglalkodnak, szinte meggyőződék a' lábrakapott osztályi tulnyomóság káros létéről, de annak hirtelen megszüntetéséből még több veszélyt hisznek származhatónak, mintha a' statusquo darab időre még meghagyatják: illy esetekben a' kisebbségben maradt fél elkülöníti magát a' közhatalomtól is, főleg ha igényei meg nem hallgattnak vagy ki, nem elégitetnek, pártot képez bizonyos érdekek képviselésére 's keserű harcot kezd azok ellenében, kik (szerinte) elnyomatására törek-szenek. Ha valamikép olly formák közé szorítaték a' közhatalom gyakorlása, hogy lehetlen vagy legalább szerfölött nehéz az illetőknek kiismérni azon pontokat, mellyek kapcsolatul szolgálnak a' külön osztályoknak egymásközt 's ezeknek az egészszel együtt tartására; vagy ha szinte a' megállapított formánál fogva magok a' statusgépezet intőzői közelebb állnak egy vagy más osztályhoz: a' pártok meg annyi ellenséges táboroként fognak egymással szemközt állni, mindenik azon meggyőződéssel szállván síkra, hogy érdekeiben, tehát (igazságos?) igényeiben csorbulást szenvedett, mindenik olly szándékot táplálván, mihez képest ellenétől ügyekezni fog annyit csikarni ki, mennyit körülmények szerint kicsikarhat; mindenik aként simulván a' hatalom kezelőjéhez, vagy huzódván el azoktól, a' mint vélekedése szerint ügyekezétkében azok által támogattatva vagy gátoltatva lenni hiszi magát.

Nem épen szükség — bár nagyobb érthetőség okáért kívánatos volna — egyes kormány-formákra térni át 's egyenként mutogatni a' pártok keletkezésit, alakulási irányukat, működési viszontagságaikat: az, mit általányosságban mondam, mindenütt és mindenkor együttjár a' polit. pártok föl vagy letűnésével, 's azért kellő figyelem mellett bármilyen viszonyokra alkalmazható is. Ha még ide gondoljuk, hogy alkotványos nemzet étkében több befolyás jut a' nemzettest egyes tagjainak az egészszellettő ügyek körül, hogy biztosított individualis állás mellett könnyebben válik igénynyé az érdek, 's hogy egyesek igényei is sokkal nehezebben mellőzhetőek mint egyebűtt: nem csudálkozunk, ha épen alkotványos nemzeteknél látjuk a' polit. pártokat valóóilag kifejlődve, egyszersmind a' pártokra vonatkozó divatos elveket legnagyobb é-lénkséggel védetve. Olly hazában, mellynek előbb

volt alkotványa az életben mint papíros; nemzetnél, melynek fiai egyenkint hordják keblökben a törvény-biztosította polgári szabadság tudatát; — alig leendő ép érzeléssel bíró egyed, ki nem érezné saját egyedisége honpolgári értékét — 's ez jó — 's csak kevesen leendnek, kik elég erővel bírának arra, hogy a' haza 's nemzeti közjólét nagy kérdéseinek megoldatásakor egyediségök értékének meghatározásánál nem annyira saját fölfogásukat, mint a' köz-haza igényeinek tulnyomóságát kívánák mértékül használni — 's ez nem jó, sokszor káros, nem ritkán veszélyes is.

Az egyediségben rejlő honpolgári értéknek tulbecsülése tehát egyik főtenyező a' pártok keletkezésénél, főleg azok működésénél; 's mivel az egyedek honpolgári értékét mindenkor a' haza alaptörvényei határozzák meg, mi természetesen, mint hogy alkotmányos nemzeteknél sebesen 's nagy mértékben szokott kifejlenni azon gondolkodásmód, mely a' mondott érték egyedi mérleg szerinti megállapítására 's innen — ritka kivételekkel — egyenesen polit. pártok alakítására vezet; így történik aztán, hogy idővel csak igen igen kevesen vannak a' közügyek terén, kik egy vagy más párthoz nem tartoznának, miből ismét igen természetesen következik, miszerint a' polit. pártok kérdése közérdekű ügyként tekintetik, melynek egy két megtámadója alig akad, míg a' magasztalók vagy védők serge elláthatlan hosszú sorokat képez. Rossz néven nem vehetni ennél fogva, ha hazánkban is a' pártok képviselői organumai büszke önérzettel mutatnak zászlóikra, melyekre kiki tetszése szerint egyegy jelmondatot tűzött 's ezen hivatkozás által legfőjebb is azt tanúsítják, mihez képest tisztában vannak saját magokkal 's meggyőződésük mellett késznek a' vitaközlés terén törvényengedte fegyverekkel megküzdeni; de ha tovább menve kikelnek azok ellen, kik sem egyik sem másik párthoz nem tartoznak; ha majd a' lakedaemoni törvényhozó rosszul értett szavaiként malint rebelles quam indifferentes, majd Montesquieu örökbecsű mondatának hibás alkalmazása közben elveszetteknek hiszik az alkotványt párt nélkül, 's magoknál rosszabb vagy legalább gyengébb hazafiaknak hiszik a' pártjokon kívül állókat, — tovább mennek, mint menniök szabad volna 's ilyenkor az erélyes viszszaigazítást rossz néven ők sem vehetik. Folyt.

A m. gazd. Egyes. 9) Mintána köztelken álló amegy is haszontalan egyes épületek végpusztulásban vannak 's már csak egy telet is alig fognak kiállhatni 's minthogy a' köztelki major megvételeknek egyéb célja nem lehetett, mint rajta oly épületet állítani, mely minden az Egyesület céljainak megfelelő alkalmat foglaljon magában, az építést pedig a' mostani düledező állapot mellett tovább halasztani semmi esetre nem lehet: annál fogva közakarattal elfogad a' közgyűlés a' kormányzó választmányának abbéli indítványát, hogy az Egyesületnek a' köztelken okvetlenül építéshez kell fognia; tudván azonban, hogy ez pénzérő nélkül nem eszközölhető, a' közgyűlés osztozva a' kormányzó választvány reményeiben 's bizton hívén, hogy az építési költség legnagyobb része, részint épületszerk, részint készpénzbeli segély önkéntes ajánlásából fedezhető leendő: a) földszólitást határozott közrebozsátatni az Egyesület tagjaihoz, 's az összes magyar gazdákhöz és tisztekhez, hogy erejükhez aránylag részt vegyenek azon épület emelésében, mely az összes mezőgazdák háza és gyűlhelye. 's az Egyesület közmunkálkodásának középpontja 's tudományos székhelye legyen, b) az épület céljaira nézve elfogad a' közgyűlés azon választványi nézetet, mely szerint abban az Egyesület titoknokai és szerkesztői irodáin, pénztarán, gyűlési teremén, gyűjteményszobáin, könyveinek raktárán, embereinek lakásán, istállókon 's kiállítási galleriákon kívül egy nagyobb szerű esarnoknak is kell foglaltatnia, melyben a' mezőgazdák, a' pesti sokadalmak idejében összegyülekezővén az ország különböző részlein mutatkozó termés mineműségéről és mennyiségéről, azoknak árairól 's kelendőségéről, ugy számos egyéb nevezeteseb gazdasági viszonyairól egymással értekezhessenek, hogy így időfolytával az egymástól legtovább lakó gazdákat is ugyanazon egy közös józan irány 's baráti rokon indulat esatolja össze. c) Mind e' céljait a' köztelken állítandó épületnek tekintve, mely nemcsak a' jelen pillanatra, hanem az Egyesület bizton várható jövő kifejlődésére is illő alkalmat és hajlékot szolgáltatson, az építési költségeket általában mintegy 60,000

forintra veszi föl, és sinó mértékül elfogadja, hogy az építés maga tetteleg csak akkor kezdessék meg, ha az építési költségek 2/3 része valóban összegyűjtetett. d) Ezen ügynek általános vezérletére az elnökség felhatalmaztatván, részletes közremunkálás végett Ürményi Ferencz ő excja elnöksége alatt küldöttség nevezeték. — 10szer A' földészeti és állattenyésztési vitaközlések eredménye előterjesztetvén, azt a' közgyűlés a' „M. Gazdába” egész terjedelmében fölvétetni határozá, egyszersmind pedig elfogad a' azon indítványt, miszerint a' bérrendszer 's népesítés ügyének hazánkra vonatkozó fejtegetése a' jövő évre pályakérdésül tűzessék ki, 's hogy a' vasárnapi iskolák 's parasztság gazdasági intézeteket illető kérdések bővebb tárgyalás 's véleményadás végett, az ismételtesztő szakosztályhoz utasítsanak. 11szer A' minden tekintetben jelesnek nevezhető idei juhkiállításról Gyürky Pál ő excja által tett jelentés következtében a' kiállító urodalmaknak szíves köszönet szavaztatott, 's kijelöltettek azon juhok, melyeknek gyapjubundáik részrehajlatlan megvizsgálás 's megítélés végett a' német gazdák f. é. gyűlésére Boroszlóba küldetni érdemeseknek találtattak. — 12er Ugyanezen gyűlésre a' magyar gazdák képviselői gyanánt B o r o s z l ó b a n megjelenésre bizattak 's illetőleg megkértettek: nmlgu Ürményi Ferencz és gr. Károlyi Lajos ő excjok, továbbá Horhy Mihály és Heuffel János bírórak 's alulirt egyesületi titoknok. A' boroszlói gyűlések f. é. szeptember 5kén veendik kezdetüket, ugyanazon hónap 15ig bezárólag tartanak, 's tekintetbe véve Porosz-Szilézia magas gazdasági méltóságát, érdekességök és tanúságos létük előre méltán gyanítható. — 13szor A' véletlenül bekövetkezett záporosó miatt a' próbaszántás ezuttal meg nem történhetvén, annak eszközlése a' jövő augusztusi gyűlések idejére halasztatott. — 14szer A' magyar természetvizsgálók f. é. augusztus havában Pécssett tartandó gyűlésére Egyesületünk részéről m. Czindery László főispán ur elnöksége alatt követekül választattak: Batthyány Kázmér gr., ifj. Bartal György, Bezerédj István, Czillehert Róbert dr., Gindly Rudolf, Horhy Mihály, Pajnády József 's Piringer Sándor bírórak, és egyesületi titoknok; minek folytában az Egyesület részéről egyszersmind felszólitatnak a' szép Baranyának minden rendbeli birtokosai, gazdáji, lelkészei és gazdatisztoi ezen gyűlések megnyitása előtt pár nappal Pécssett minél számosab megjelenésre, hogy e' szép alkalmalom egy szabályszerű megyei fiók-gazdasági egyesület alkotását eszközteni lehessen. — 15szor A' múlt évre gyümölestenyésztés körül szerzett érdemek elismerésül oda itélt ezüst emlékpénzek átvétele végett egyedül Ferber Ferencz plébános, Bartholomaeides Samu ev. l., Kulesár Alajos néptanító 's Hoffner Ferencz udv. kertész jelenhettvén meg személyesen, a' többiek a' megyék útján fognak az illetők kezeikhez juttatni. — 16szor Közérdekkel fogadtattott Benkő Dániel tb. 's urad. praef. urnak (a' „M. Gazdába” egész terjedelmileg felvett) korszerű és alapos előadása 's szótői rendszerről, mely is e' lethe vágó fontossága miatt a' vele rokon 's lapjainkban f. é. közlött „Jószándékú levelekkel” egyetemben további tanácskozás 's fejtegetés tárgyalat tűzetvén ki, e' rendszernek gazdáink közti általános megismertetése 's érdemelt megkedveltetése, de még egyszersmind az határozatott, hogy azon tisztelt birtokosaink, kiknél a' szótői rendszer már is egy más alakban létezik, ennek hatása 's alkalmazási elvei iránt szíves nyilatkozás végett azonnal felszólitassanak. — 17szer szíves megindulást okozott Ploetz Adolf ur által előterjesztett életrajza a' felejtethetlen derék Tessediknek, 's e' meleg éljenekkel fogadott jeles közlemény a' ritka férfi hamvai iránti legbensőbb tiszteletjelöl a' „M. Gazdába” felvétetni rendeltetett. — 18szor Felolvastatván, a' holicsi kir. családi urodalom megszemlélésére megbízott küldöttség jelentése, ezen utazás eredményéről, hogy a' gazdaközönség meggyőződ-jék, miszerint e' kiküldés által nem épen a' pusztá illedelem teljesítése, hanem hazánk egyik legjobb 's legpéldásb gazdálkodásmódja tanulságos eredményeinek összegyűjtése eszközöltetett, — a' közgyűlés a' fens. urodalom engedelmével a' holicsi urodalom részletes leírásának minél előbbi kiadatását, addig is pedig a' küldöttségi jelentésnek a' „M. Gazdába” közlését határozá, egyszersmind pedig a' következő indítványokat közakarattal fogadá: miszerint a) Ő cs. k. folségéhez, legkegyelmesebb urunk királyunkhoz a' holicsi urodalom megszemlélésére adott leg-

kegyesb engedelméért valamint az ott nyert fényes és ritka szíveségü fogadtatásért, 's az ez által maga az Egyesület iránt kitüntetett legmagasb atyai indulat nyilatkozásaért fiui meleg hálaírat intéztessék. — Hogy továbbá b) Krzisch Thádé udv. tanácsos ur ő ml-gának mezőgazdasági ritka érdemei tekintetéből, különösen pedig a' honi gazdaságnak 's névszerint Egyesületünknek tett jeles szolgálatai hálás elismerése némi jelöl szíves köszönet szavaztassék. 'S végre c) az igen érdemes holicsi tisztartó Mündel József ur különösen a' gyümölestenyésztés előmozdítása körül szerzett érdemeinek méltánylása miatt egyesületi ezüst érdempénzzel tiszteltessék meg. 19szer A' robot és dézma ügyében m. gróf Batthyány Kázmér ur ő nga által kitzított jutalomkérdésre érkezett pályamunkák iránt a' bíráló küldöttségbenyújtván jelentését, az első 100 aranyos jutalmat nyere a' 2ik számú pályáirat következő jelíggel: „Vincet amor patriae”; a' második 50 aranyos jutalmat nyere a' 7-ik számú pályáirat e' jelíggel: „Ein Vogel trug einen Saamen in ein wüstes Land, und es entstand daraus eine neue Creation”, a' harmadik szinte 50 aranyos jutalmat végre nyere a' 11ik számú pályáirat e' jelíggel: „Nemcsak dicsőké a' haza, a' munkás pór, szegény, bár észrevétlen dolgozik, a' hon derületén.” — Felbontatván a' jelíges levelek, az első jutalommal koszoruzott munkának írójával kitzunt, mint már jelentetett, Hetényi János ekeli lelkész, a' második koszoruzott munka írója Királyi Pál Budán; a' harmadiké Ploetz Adolf mélt. gr. Károlyi István titoknok Fótón; egyszersmind kijelentvén a' bíráló küldöttség, hogy a' jutalmazottakon kívül a' 3ik, 4ik, 5ik, 9ik, és 10ik számú pályáiratok különös figyelmet vontak magokra, mindegyikben találván sok érdeket és tanulságot, úgy hogy e' munkák egygy olvasztva, igen becses könyvet fognának a' kitzított kérdés felderítésére szolgáltatni. E' bírálati eredmény következtében a' jutalmat kitzitte nagylelkű Batthyány Kázmér gr. urnak ritka áldozatáért illy nagy fontosságu ügyben meleg köszönet szavaztatván, a' gróf ur szíveségéből a' koszoruzott munkák rövid idő alatt nyomtatásban fognak megjelenni a' többi érdemes pályázó urnak pedig kiváságukra alulirt által minden órában kiszolgáltatni. — 20er egy közbejött és számos rokon gondolkozásnak vágyát kifejező gazdatiszti folyamodás következtében a' kormányzó választmány oda utasított rendeltetett, miszerint, miután a' fenálló budai magány-nyugdíj-intézet ki nem elégitó sikerrel működik, — minél előbb véleményt adjon az Egyesületnek, mi módon és minő feltételek mellett lehetne részint a' földesurak, részint a' gazdatisztek érdekében biztos alapra 's illő élelmet nyújtó, akár életbiztosító, akár nyugdíj-intézetet országosan létrehozni? — 21szer Hogy az Egyesület bel és külföldi tagjainak minél előbb illő okleveleket tagságaik iránt kiszolgáltatni lehessen, a' kormányzó választmány felhatalmaztatott illy oklevél-készítésremelly takarékosan ugyan, de az Egyesület méltóságának 's illedelemnek megfelelő módon legyen előállítva, a' terv iránt egyesületi titoknok és előadó bizatván meg. — 22er a' köztelki részvényeket illő sorshuzásban kijött a' 35dik (Keglevich László), 46ik (Semsey Jób), 60. és 80dik (gr. Széchenyi István), 183ik (gr. Károlyi György) és 247ik szám (Ürményi József).

A' közgyűlés multával június 9kére levén a' kanczacsikók jutalmaztatása határozva, e' célból említett napon a' köztelken 29 szép kanczacsikó jelentkezett, melyek apróbb külső hibákat kivéve, a' célszerű tartás, nevelés és tenyésztés kétségtelen jeleit tanúsíták, különös fényt vetvén Somogy és Tolna vármegyének oly állandó szép eredményt mutató helyes intézkedéseikre. A' 3. éves kanczacsikóra kitzított első jutalmat nyerte Rész György Pulyáról, a' 2 kat Decsy Sám. Aszalórol, a' 3kat Csima Ferencz M. Egresről Somogybul; a' 2 éves csikóra tett első jutalmat nyerte Orbán József, a' 2kat Csillag András, mindkettő Ataláról Somogyban, a' 3kat Szinger Mihály Acsáról Fehérvármegyéből, mely utóbbi főhő Nádor ő fensége Göböljárasi házi ménesének szép eredménye. A' jutalmazottak után leginkább kitzunt tolna-megyei kányai adózónak Czékus Józsefnek 3 éves szürke kanczája. Az illy szépen mutatkozott versenyzési ösztön a' mostaninál több rendbeli jutalmak kitzítésére fogja birni jövő évben Egyesületünket, valamint a' szarvasmarha előmozdítására is, ezentul már jutalmak fognak fordítatni. — Pesten, június 15 kén 1845 Török János s. k., a' m. gazd. Egyesület titoknok.

nöztetve ezennel magunkat a vármegyei házi adó-rés aránylagosviselésére köteleztük olyképen, hogy addig is, míg törvényhozás útján a kiváltságos rend adóztatására nézve rendelkezés történik, vagy pedig a vármegye a nemesség adóztatása iránt egy rendes kivetési kuleskidolgoztatását fogantatásáná, mi folyó esztendei november első napjától kezdve a megye házi pénztárába azon összeget, melyet vagyunkhoz aránylagosan mérvekelve lelkiismeretes számításal nevének mellé följegyzünk, minden évben rendszeresen befizetni fogjuk, ünnepélyesen kinyilatkoztatván, hogy kötelességünk pontos meg nem tartása esetében vagyunkat ugyanazon behajtási eljárás alá vetjük, mint a mostani adózó nép irányában folytatattik. Miért is kérjük a tettes vármegyét, hogy neveinknek a kötelezett adózási summákkal egyetemben az illető helységek adózási összegekbe iratását elrendelni méltóztassék. Kelt Komáromban majus 5-ikén 1845. Sárközy József, Molnár Lajos, Thaly Zsigmond, Perczel Móricz, Stettner Ignác, Dobos János, Pálffy József, Csajághy Lajos, Pathy-Nagy Dániel, Vörös Dénes.

Bihari tisztújítás jun. 23-án. Mint tudjuk két pártra oszlott megyénk legfeszültebb figyelemmel várta e napot, melyet nemzeti szabadságának egyik főágra tekinthetnek. Az ezt megelőzte déleesti órákban rajmódra tödült be járásokon a megyei köznemesség fiatal uraktól himzett zászlók alatt s zene-kíséretben vezéreltetve, s ha elfogulatlanul kelle Bernát és Papszász urak néptöbbségéről ítéltve közlőjövők felett pálcát törni, az erők oly egyformán fejlődnek ki, miként bármelyik kitűzött fő egyed részről kétes volt a győzelem s dícséretül hozom fel mindkét párt részéről mutatkozott ama csendet, mely őket eddigéig jellemző s nyugodtan nézett e libe ama percznek, mely küzdelekre röpkényt lenne füzendő. Másnap azonban, miután a méltósága a nemességhez tartott velős beszédét végezvén, az első alispánságra kijelöltek közül Bernát J-t. kihagyá, elégületlen zugás emelkedék pártfelei részéről, kik e nem várt esemény által villámként lőnek lesújtva, az ingerültség nötten nőt, s ha a f. i. helyettes előleges gondoskodása által katonai erőt nem rendel a megyeház terére felállítatni, mint az elégületlenek lázas állapotából kivethetők, aligha számos ember nem esik áldozatul a napon, mely Biharra nézve egy új változatos idő szakot idézett elő. Sok tisztujtást látam, több megyei mozgalomnak valék szemtanuja, de hol a tisztokorság illy polczra lépett s illy erőszakos működést tanúsított volna, soha nem is képzelék. A főisp. helyettes eljárását a mellőzöttgyed törv. telennek nyilvánítva, szemére vetémellőztetését, megemlítve, miként f. e. majus 19-ken tett azon ígérté- ről, miszerint a multakra fátyolt vonni kíván meg- felelkezett; de ő maga megfjéte: miként ő a multakra lepett vonni ígért ugyan, de nem a jövendőktől eltéré- sére: már pedig a jun. 2-ka gyűlés ugymond, mellyen a mellőzött ur őt szóhoz jutni sem hagyá s a lefolyt 4 év megtanítá arra, mit hozhat elő az engedékenység s így a volt m. alispán ezen előadását leginkább sért- ett önérdék s elkeseredett szív kifakadásának tekintve nyilvánítá, hogy ő tetteiről ott, ahol kell, képes lesz megfelelni. Több napig tartván tisztujtásunk, a fellázított nemesség általi ingerültség a mellőzött pártfőnök részéről többszer ismételtetett; de a jól ren- dezett katonai erő, melyet vajha honpolgári jogok gyakorlatánál látnunk ne kellene! a történetendő összeütközések ellen paizsul, védbástyaul szolgált. Fájdalommal kell említenem a napjainkban még min- dig folytonos divatban álló ördögi találmányu kortes- kedést, mely mint anyagi, ugy szellemi felvirágza- sunk gyilkosa levén itt is felütötte sátorát, mindkét részről sok pénz pazaroltatott néperköles-rontásra, mely jó czélra fordítva, sok üdvös és közhasznu tárgynak vethetendé meg alapját. *) Elhárítása okai bennünk rejlenek, de ah! mikor száll meg bennünket egy égi szellem, azt sugalando, hogy nemzeti felü- lésünket saját hiúságunk partjái alá ne temessük! ? **Halljuk hogy a vesztett párt a fölségéhez számos alá- írással folyamodni készül.** A tisztválasztás részint szavazás részint felkiáltás útján történt. Az új tiszt- viselők neveit már közöltük. Első alispán Papszász Lajos lett 2967 szótöbbséggel; 2d alispán Sántha György felkiáltással. — Közli N o s z o l o p y A n t a l.

Beregi tisztújítás. Junius hó 23-án (a biharmegyelvel egy napon) tartott megyei tisztujtásunk mi szel- *) Papszász Lajos ur maga részéről egy állért sem költött.

lemmel, mi pártviszonyával, mi — tán tulzotlan is a méltány irányában — ment véghez; megirni nem szándokom; szoritkozom egyedül az eredvény elősorolására. Alispánainkka lettek is: Uray Pál, 2ik: Buday István; főjegyző: Buday Sándor, al: if. Főzesséry Gábor és Komlósy Ber- talan. Tiszaháti járás főszolgabírája: Péchy Pál, al: Szarka József és Bényey László. Kaszonyi járás főszolgabírá- ja: Uszkay György, al: Rácz Sámuel. Felvidéki járás fő- szolgabírája: Jobszthy Ferencz, al: Dessewffy János és Freizeizen Gyula. Munkácsi járás főszolgabírája: Beösz Károly, al: Hossay Ágoston; főügyész: Szintay János, al: Vass Antal és Gorzó Ferencz; hadi főpénztárnok: Rácz Péter, házi: Geesey György, al: Galgóczy Pál és Gorzó János; számvévo: Guláesy István; levéltárnok: Polchy István; esküttek: Guthy Ferencz, Kanizsai Ferencz, Danes Menyhért, Gerzsenyi Lajos, Litteráti István, Hossay Ló- rincez, Tolvaj István, Erdey Dávid, Eva László és Cseh Lajos; rendőri bírák: Szathmáry Lajos és Komlósy Lajos; esendbízós: Guthy István és Danes Tamás; várnagy: Danes Lajos. — Román Ferencz volt főjegyzőnknek érdemei méltánylásul, többek befelájdalma említését nem mellőz- hetni el azon ohajtással, bár az egyben másban exaltált s e miatt meg nem higgadt s ünhittekké lánzó de a legtiszt- ább szándéku s esüggedhetlen munkásságu férfi elveszt- ét feltalálhatók (tisztudóiban) s lenne hason edzetü to- luk e szép pályán! Junius 24. Beregszászban.

Csongrádmegyei székfoglalás. Csongrád jul. 2-kan. Bene József kir. tan. és csongrádmegyei főisp. helytartó ur sz. Iván-hava 30-kan délelőtt 10¹/₂ órakor külső Derekegyházra vagyis a mágóczi pusztára megérkezvén, kit ő kegy. Károlyi Lajos gr. nyitrai főispán fogada vendégül tulajdon szobáit engedvén használatára. 11 óra tájban megérkeztek tisz- telgésül Szeged sz. k. s Csongrád, Szentés, H. M. Vásárhely városok és Mindszent helység küldöttei. A megye tisztviselői közül Temesváry István más- sod-alispán s még vagy nyolczan, üdvözölvén ő ke- gyelmességét, átmentek főisp. helytartó urhoz, kit is szövívő másodalispán ur rövid de velős beszéddel üdvözle, mint ezrektől ohajtva várt magasztisztviselőt s elmondá: mikép nem kötelességből de vonzalomból tisztelgenek. Erre főisp. httö ur szívből eredt keservel nyilatkozatá ki fájdalmát a megye határozata fe- lett s kifejté: mikép a nem kötelességből eredt tisz- telgés kedvesb előtte, mintha ez kötelességből származott volna, kijelentvén, mikép hatályosan kíván e megyében föllépni előmozdítandó a jót s kiirtan- dó a gonoszt. Tisztelgés után 120 személyre terített asztalhoz telepedvén a vendégek, poharak ürítették ő fels. s többek jólléteért. Ebéd után Szegvár fe- lé indult a tisztelgő sereg, száz nemes előre lovagolván, ezt követte ő kegy. Károlyi Lajos gr. kosija, mellyben ő kegy. s a főisp. helytartó ur ül- nek, követte koesijokat nyomban hegyvennégy hín- tő, az eső szakadatlan hullása közt. Déleesti 7 óra- kor történt a Szegvárra érkezés, hol hadi hangász- kar fogadá a magas vendégeket harsány zenével s főisp. helyettes urat első alispán Kárász Benjamin ur vezeté kardosan főtisztú szállására, kitől még egy- szer tisztelgett vendégei búcsút vévének. Másnapon n. m. jul. 15-öjén gyűlés levén főtisztú székét elfogla- lá a főisp. helytartó ur s tökéletes elégtételt kapott az előbbi makranczos végzet ellenére: mert a tör- zsongó párt megbukott s főisp. helytartó ur lelkes beszéde a házi pénztár költéséin 500 példányban ki- nyomatni határozatott. — (Nem rendes levelezőnkül.)

Debreczenből jun. 29-ken. Városunk keblében már két kisdedovó intézet létezik. Az egyik még mult év nyarán, másik a jelen év tavaszán nyílt meg, a- maz a belsőváros szélén, ez utóbbi pedig az ugy ne- vezett ispotály nevű koldus-telep épületei egyi- kében; s ez létét tulajdonképen az ispotályi lelkész ki- tartó erélyességének s a város főbírája szorgos gon- doskodásának köszönheti. Városunknak azonban leg- alább is 20 kisdedovó intézetre volna szüksége. — Főiskolánk állapotja igen zavart. A régi rendszer kiforgatott, az új pedig csak imigy amogy töredé- kesen létesített. Most már az igész főiskolai tani- tási ügy sat. megfeneklett s a milly nagy tüzzel fog- tak előbbhöz, mostolly langyosan és unottan veszik azt és látják utána. Az ígért iskolai kézikönyvek is nagyon lassan készülnek. — A magyar akárhol kezd- jük is, csak magyar marad.

Szász király ő fsege horvátországi útjában a zágrábi német lap szerint mult hó 4-ken segédtszte Reichard alezredes, mint szinte báni első ezredbeli ezredes Jellasié József b. kíséretükben ment Szamobortól Sz. Keresztig, a hol kísérekül csatlakoz- ván még hozzá Svágel Miroslav varasdmegei első alispán, és Csegei János főszg. bíró — ezek társa- ságában Krapinára érkezett, hol a Danica címü vendéglőbe szállott. Gaj, az ismért lapkiadó, hasz- nálván ez alkalmat, egy általam 20 év előtt készi-

tett, s Krapina vidékét történeti s növénytanilag is- mértető munkának átadhatására, a király megval- lá, hogy ennek olvasta után még inkább vágyódik e tájat megismérni. Ebéd után a magas vendég, a helybeli bányagazgató kíséretében a radoboji híres kénköhányát tekinté meg, s ez alkalommal ásót fog- va sajátkezüleg jó darab kénkövet feszített föl. Visz- szatérvén Krapinára Jellasié ezredes és dr. Gaj kia séretükben a közel eső vármokokat látogatá meg, hol a már előre ügyesen elrejtett ezredi zenekar ked- vesen lepé meg ő fsgét a határszéli üdvözlés öt- előtte ismértetes dalok eljátszásival. Ezen romok el- málló maradványai a tova tünt öskornakróluk száml- talan rege jár a derék horvát nép ajkain, s magasz- tos emlékek kötetvék velök össze a magyar nem- zet fénykorából is; mert nagy Lajos, meg Hunyady Mátyás nem egyszer tartózkodának az akkor még fejlelmi fényü termekben; ő fsege mind az omladék történeti nevezetessége, mind a köröttefekvő regé- nyes vidék varázsszépességétől áthatva, ritka öröme- légülettel hagyá oda e sokára felejtendő romokat. Este 7 órakor Rohics felé indult, s a határon el- valóni készülő kísérekői előtt szokott nyájas leereszke- déssel nyilvánítá, miszerint a horvátok természetes nyíltsága s őszinte vonzalmok kedves emlékül kísé- rendik ő fsgét további utiban. 15n Szlatináról Grécz- be indult, s elválás közben magas megelégülést fe- jezvén ki Jellasié ezredes iránt, egyszersmind szí- ves hajlama jeleül annak a szász „polgári érdem- rend“ középkeresztjét sajátkezüleg nyújtotta által.

Budapesti napló. (Julius 6-án.) Egy Allgemei- ne Zeitung készült Pesten megjelenni, mellynek próba- lapját Geibel helybeli könyvtáros már körözteté is; de ámbár a Vereingte Ofner und Pester Zeitung egyezésé követt- kében az ujdun Pester Zeitunggal egygyé olvadt, az ujdun Allgemeine még sem talált elég pártolóra s így próba- lapján kívül több száma nem jelent meg. Mondják azonban hogy esüggedetlen dajkaja akadt, ki őt nemzetiségünk szolgálatára megtartandja. — Mult esütörtökön az ügy- védi kar egy része a budai vidékre rándulván, e mulatozá- sakor s z a b a d b a n Pestváros törvényszéki tagjait ün- nepélyesen megvendéglé; a lakomában nem hiányoztak vig poharazások s elmés köszöntések; a vendégség kel- léke pedig mind h o n i volt. — E kellemes nyári időszak- ban számos család mulat a zöldben s ismerősi vendég- seregétől gyakran látogatattik. — Az állati élvek legfőbbi- két ez évben mindenesetre a művészlavok okozák, mel- lyek el r a g a d ó szerepet játszottak az öszszesüdült tömegek előtt; kifogyhatlan csodálkozásunk a pesti népen, melly saját szerüleg kapcsolja öszsze mulatságit az anya- giakkal, s hol valódi életet talál, ott idegzeti ingerléken- ségnek okvetetlen működni kell. Lejars és Cuzent nép- esütítő látványainak érdekességét, mi csupán ez okban lát- juk; míg ellentétül a szellemi élvadók, mint p. o. Pick és Beermann gyűldéji aránylag igen csekély részvéttel dí- csekedhetnek. — Mult hónapban e s a k 13 gyermek esett a bércsesi könnyelmű durvaságnak áldozatul; néhány kö- zülök meghalt, mások örök békákka leszenek; miből nem vonhatni é azon következtetést, hogy a fővárosok rendel- tetésileg a nyomor szülőhelyei; mert hiszen hasonló pél- dákkal külföld is dicsekszik, így legalább műveletlen nép- részünk tán büszkélkedni akar annak illyesekbeni követé- sében. — Mult szerdán Wolf ez uttal utószor vendégsze- repelt nemzetisinházunkban, melly alkalommal a bevét- el Füredy javára fordított, kit már régóta készülnék kül- földre küldeni művészi tapasztalás végett, részünkről o- hajtjuk hogy e művészi tapasztalás hasznos legyen mind magára mind nemzeti szintünkre, s hogy fiatal művésznök ott még több esábkisértenek ne legyen kitéve. — Több ün- gyikölési eseményről beszélnek, mellyek aligha kárté- konyak nem leszenek a regényköltészetre nézve, mert ha ez így elharapozik, ezután a románirók csak pusztá s mint- egy népszerű valóságot fognak elbeszélni; legközelebb egy külvárosi fuvaros nejt s magát lötte agyon bonyolult érzetviszonyaik miatt; azonban igazságotom oldala e do- lognak, hogy művelődési korunkban mindinkább terjed a dolgok viszontagságán minden remény elvesztő mirigy. — Azt is beszélék, hogy a város fénypatotjai közt holt te- temeket találtak volna, világos nyomaival erőszakos halál- nak; mi az életbiztosságnak veszélyeztető jele volna. Az Ungar, ki ezt hírlí, a mult alkalommal szívesen nyújtott szíjpanatunktól nagyot tüszentett, s őszintén megvallja, hogy névhibába esett s azt megigazítja, de mivel figyel- metetésünket kakuk-witzcel tartja viszonzani udvari- asnak, ugyelismertikéletesen sorok írója, hogy nembn legudvariash modorú lapja ő mind a nem, mind a kereszt- yén világnak. — Egészségi szempontból arra szöglíttatánk fel: figyelmeztetnök az illetőket a szükséges intézkedés iránt, hogy illy forró nyári napokban a boncztetemeket szállító szekér ne fertőztesse különben is porfelhőkkel s egyéb kipárolgásokkal terhelt utcáit légünket; mint ez é- pen esütörtökön történt.

Spanyolország. Cabrera a carlista párt egykori híres tábornoka Franciaországból, hol ideiglen tartózkodnia kelle, Spanyolországba készült átszökni; mihelyt azonban lakát elhagyá, a francia rendörség gyanítani kezdé szándokát s legott nyomozására indult és Narbonne mellett, egy tengeri halászhajón fogta el, s eddigi

helyére szoros őrizet alatt kísérte. Az érintett tábornok e' merénye a' ministerségnél megtevé hatását; mert az kétséget sem szenved, hogy Cabrera pártja felhívása nélkülözökésre nem számhatá magát; így tehát a' nyugtalanok számosak, kiknek hogy zendítő zászlókat kitűzhessék, 's vérengző fegyvereket az elkínzott hazatérőin széthordozhassák, csak vezér kelle, pedig olyan, mint Cabrera, kiből vitézség vakmerőséggel 's kegyetlenséggel a' legiszonyabb boszuállással párosul. A' ministerség tehát Barcelonából az ország minden hatóságához szoroson megtartandó parancsot küldé szét, miszerint a' nyugalom zavaróit, bármilyen színben jelentkezzenek is, azonnal fogassák el; a' királynő 's alkotmány jogai felett folytonos éberléttel őrködjének, stb. — Az anyakirályné kedvencz tervének létesítésén, hogy t. i. Izabellát Montemolín gróffal (d. Carlos fiával) házassítsa össze, csüggedetlenül dolgozik 's e' miatt Narvaez miniszterrel meghasonlása jött, ki tábornok létére az alattomos női cseleket utálván kész e' pontban Espartero-útánzani, azaz: az egész Rianzares hgi családot ('s így Krisztinát az anyakirálynét is mint Rianzares hgnét) az ország határai felé igazítani. E' szándékvalóságánál azonban Narvaeznek aligha csomósabb akadályokkal nem kell küzdenie, mint küzdött-Espartero. Egyébiránt ezen összeházasításról a' spanyol fővilág szívesen beszélget.

Franciaország.

Nemours hg. és neje Angliából jun. 26án érkeztek vissza Párisba. — A' kamarák lankadtan teljesítik törvényhozói kötelességüket, 20án egyik házban sem volt meg a' kívántató szám, hogy valamely tárgy felett határozat keletkezhessék. A' nevelési ügyek Franciaországban egész 1828ig a' közoktatással foglalkozó miniszteri tárczához tartoztak, később a' belminiszter gondjaira bizattak; 1834ben határozottan az igazságügy-miniszter tétetett azok kezelésévé. Most az általános budgetjavaslatban a' cultus-ág is pénzajánlást kíván, mert a' status a' közoktatás- 's minden vallásról rendelkezőt magának tartá fen; a' költségvetésből nem lesz érdektelen a' következő kivonatot ide igtatni 's mindenek előtt a'

kath. cultusról: Franciaország egyházi tekintetben 30 megyére, vagy kerületre osztatik, melyeket igazgat 1 érsek (párisi) 40 ezer frank évi jövedelemmel, 14 érsek 15,000 fr. évi fizetéssel fejenként, 65 püspök 10,000 fr. évdíjjal fejenként, vagy is a' 80 főpap évi fizetése 900,000 frankjába kerül a' státusnak (nálunk 4 millió ezüst forintot halad meg) az érsekeket a' király nevezi ki, ennek kezeibe teszik esküjüket is le, mihelyt t. i. a' megerősítő bullát a' pápától megnyerik 's a' statustanács által lajstromoztatnak (a' kinevezés nálunk is így van, de a' belajstromozást a' m. kincstár részéről jószágbaiktatás képviseli) az érsekek és püspökök maguk nevezik ki helyetteseiket, hasonlólag a' megyéjökbeli lelkészeket is (nálunk az egyházpártfogói (patronatusi) jog ezen kinevezést a' püspök és földesur közt megosztja, több helyen egészen ez utóbbi van gyakorlatában) de a' kinevezés felső helyben hagyás alá terjesztendő (e' tekintetben lelkészeink szabadabbak). Most két érsek (a' lyoni: Bonald, és arrasi: La Tour d' Auvergne) 15 ezer fr. érseki fizetésükön felül mint bispokok még 10 ezer frankot húznak. Van Franciaországban 176 generalis vicarius, kiknek évi fizetésük 368 ezer fr. van 661 kanonok 1,005,000 fr. fizetéssel összesen: — 3,300 lelkész (plébánus) kik összesen 4,206,000 frankot húznak évenként a' státuspénztárból; van tovább 28,500 segédlelkész és helyettes, kiknek évi tartásuk 23,123,800 frankot kíván; a' szegényebb tanulóknak számára kiosztandó segélydíj és szabad asztalra évenként 1 mill. adatik ki. Így tehát a' kath. papságra és járulékra Franciaországban a' status 36,318,900 frankot költ évenként. — A' protestánsok ugyanott vagy Kalvin vagy Luther követői; az elsőbbségnek vagynak lelkészeik, consistoriumjok és zsinatjok; az utóbbiaknak szinte lelkészeik, consistoriumjok, inspectiójok 's e' felett még közönséges consistoriumjaik is. Ezek számára 1830 előtt 678,342 frankot fizetett az állam, lelkészeik száma 690 re megy; 1830ik év július 1jéig 4,474,000 frank adatot ezen felekezetek rendes és rendkívüli fölségelésükre. Jun. 19én a' követkamra a' katonai budgetet végzébe, mellynek végvitatása közben az ellenzék nem kis mértékben zavará meg a'

felelős ministereket; azon törvény t. i. melly a' párisi erősítvényeket megengedi 's építettésökre a' szükséges költségeket megszavazá, egyszersmind a' szükséges birtok-kisajátításról is szól, miszerint az erősítvények 250 meter körzetébe vagy övezetébe foglalt magányosok kártalanítására kisajátításkép 9 1/2 millió rendeltetik; de a' törvénynek ezen rendelkezését a' kormány akkor mindjárt, sőt később is foganatosítani elmulasztá, 's azóta több épület emeltetik a' kisajátítandókörben, mellyek értéke a' 25 milliót meghaladja; kérdi tehát az ellenzék: mit fog a' kormány e' körülményben cselekedni? a' feleletet még nem tudni.

Anglia.

Jun 19én az alsóházi ülésben Bullers indítványa Uj Seelandról, miszerint egy vizsgáló bizottság lenne kinevezendő az újseelandiak sérelmeinek mielőbbi orvoslása és Stanley l. eljárás politikája hibáinak felfedőztetése végett, 223 szóval 172 ellen vagy is 51 ministeri többséggel megbukott. Az indítványt támogatták Russell és Ellice; az első állítá: mikép 18 hónap alatt Ujseelandban képviseleti kormány lenne megalapítható, mellyel ott egy jövendő nagy gyarmatnak tétetnék le talpköve 's egy olyan ország alakíttatnék, melly az angol institutiókat, angol szabadságszeretetet, az angol nevet és nyelvet a' világ legtávolabb vidékein, egészen más földgömb alatt folytonfentartaná, terjesztné. Graham's Howick l. az indítványt létesíthetlennék találák azon nehézségek miatt, mellyek az ottan ibirtokviszonyok 's tulajdonjogból erednek. Stanley eljárásában semmi gáncsot sem találtak. A' képviseleti kormány Ujseelandban még most időelőtti, 's lehetetlen, mert e' jogba iktatandók lennének a' benszülőttek is, kiket pedig e' pályára sem nevelés, sem műveltség nem készített el még. A' Times ezen okoskodásáért a' kormányt keményen megtámadja, szerinte Bullers indítványa elvetésében a' gyarmatok romjait találhatni fel.

Dunavizállás jun. 30kán: 11' 10" 9" a' 0 felett.

54dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

Árlejtési hirdetés.

Legfelsőbb helyen helyben hagyott terv és költség - előarányozás szerint magyar Pécska kincst. mezővárosában egy nagyszemű vendégfogadó építtetni fog, úgy mindazonáltal, hogy az idén még az istállók és kocsiszínek, 1846. évben pedig az épület elkészíttessék; az uradalom csak a' téglát, homokot és fát és annak oda fuvarozását ajánlja, a' többi anyagot pedig, u. m. meszet, szegetet, és cserepet, nemkülönbén a' napszámásokat és többi fuvarosokat a' munkánál a' vállalkozónak engedi át; ezek szerint: frt. kr. a' kőművesi munkáért . . . 3214 32 1/4 napszámásokra . . . 1469 30 mészért és annak hozatala és beállításáért . . . 1671 — az állások és eszközök rongálása és annak hozatalára . . . 315 30 a' kőfaragó munkára és annak ideszállítására . . . 1153 12 az ácsi munkára . . . 1017 46 1/4 napszámokokért szegekre, kútkerék készítésére és vasalásra és legények fuvarozására a' cserepfedő munkára kívántató mészre és napszámásokra . . . 141 23 3/4 cserepre és annak hordására asztalos-munkára és annak hozatalára . . . 1045 46 lakatos-munkára és annak hozataláért . . . 1096 33 kovács munkára és annak hozatalára . . . 40 2 üveges munkára és annak hozatalára . . . 176 36 bádagos-munkára és annak hozatalára . . . 398 22 festő-munkáért és annak hozataláért . . . 460 50 vas-kemenczékre 's azok hozataláért . . . 425 40

Összesen 13,815 ft 12kr.

előarányoztatva levén; az árlejtés 1845. évi július hó Skán reggel 9 órakor Ó-Aradon az ottani k. kam. számtartói irodában tartatni fog. Utóbbi ígéretek el nem fogadtatnak. A' részt venni kívánók vagyonuk és erényük felől, nemkülönbén hogy tökéletes műértők, magokat kellően kimutatandják, és a' 10 száztól bányapénzt előre letenni kötelesek. A' többi feltételek addig az aradi k. kam. építési és a' pécska k. k. tisztartói hivataloknál megtekinthetők. — Pécskán, majus 30kán 1845.

Hirdetés.

A' nmgm. k. udv. kincstár rendelése következtében ezennel közhírré tétetik: a' felsőge a' bácsi kir. Ferencz-csatornát a' zombori k. k. igazgatóság kormánya alá helyezetteti 's e' vegett az utóbb nevezett hatósághoz egy ideiglenes tollvivői, egy számolói 's egy szinte ideiglenes díjas gyakornoki állomást felállíttatni legkegyelmesebben parancsolván, kik ezen hivatalokért folyamodni kívánnak, ebbeli köllőleg ellátott folyamodványaikat legfeljebb fevi augusztus 16kig a' nm. k. udv. kincstárnak benyújtani és azokban magokat, valamint elméleti tehetségeiket úgy eddig tett szolgálataikat kimutatni tartoznak, a' folyamodók egyszersmind arra különösen figyelmeztetvén, hogy a' tollvivői állomásnak betöltésekor azon egyednek elsőbbség adatni fog, ki egyébkénti hasonló tehetségei mellett technikai kiképezettségét bebizonyíttandja.

Az érintett hivatalokkal következő esztendei járandóságok vannak összekapcsolva: a' tollvivői állomással 500 ftnyi fizetés és 100ftnyi lakbér, továbbá természetben 25 pozsonyi mértő kétszerbúza, 's 10 öl tűzifa, a' számolói állással 350ftnyi fizetés és 60ftnyi lakbér, természetben pedig 20 pozs. mértő kétszerbúza 's 8öl tűzifa, a' díjas gyakornoki szolgálattal 200 ftnyi segélypénz. — 2-3

† A' Hajdu városok királyi 's más haszonvételeik, vásári jövedelmeik, mészárszékek, boltjaik, szárazmalmaik 'stb. f. e. november 1ső napjától kezdve 3 évre közárverés u'ján haszonbérbe adandók.

Az árverések tartatni fognak: Bőszörményben az ottani haszonvételekre nézve f. e. augusztus 4kén; Nánáson aug. 6kán; Dorogon 7kén; Hadházon Skán, Szoboszlón 13kán; Vámospéresen augusztus 15kén.

A' feltételek mindeik városban előre megtudhatók a' közönség házánál. — Ez árverésre tehát a' haszonbérleti szándékozók szükséges bányapénzzel ellátva meghivatnak. — 1-3

Hirdetés. A' kalocsai érseki uradalom részéről közhírré tétetik, hogy a' Kali pusztai szántóföldek, mellyek 1845ik évi szeptember 3án Kalocsán tartandó árverési uton haszonbérbe adatni kihirdetettek, haszonbérbe adatni nem fognak; és így az említett kihirdetés, de csupán a' kali pusztai szántóföldekre nézve, visszavonatik. — 1-3

Lovak árverése.

Mélt. gr. Hunyady József gazdaságigazgatói hivatala közhírré adja, hogy f. e. augusztus 12én délelőtti 9 órakor Úrményhez közel levő Mező-keszi pusztán Nyitra vármegyében 50 darab ménesbeli ló, mellyek között néhány fiatal kocsió és paripák is vannak, ugyszinte 10 angol telivér kanca, és több telivér csikó a' többet igényűnek készízetés mellett eladatni fog. Úrmény június 25kén 1845. — 2-4

Gabonár váltó garasban, Pesten pesti, egybeült pozs. mérőt értve.

	Tisztabúza.	Kétszeres	Rosa.	Árpa.	Zab.	Kukoricza
Pesten, jul. 4. (pesti m.)	130-154	100-112	90-93	70-78	66-68	76-90
Szegeden, maj. 28. (poz. m.)	80	65	50	40	42	51
Komáromban, jun. 15. " "	80-92	45-69	59	48	42	51
Győrött, " 1. " "	80-92	55-66	60-65	42-46	40-43	—
Mosonyban, " 19. " "	75-123	65-76	67-80	47-56	45-52	70-76
N. Szombatban, " 24. " "	105-117	—	84-85	62-64	50-52	—
Pozsonyban, " 27. " "	95-115	—	80-84	57-60	54-56	—80
Miskolczon, " 24. " "	75-80	65-70	63-65	45-50	37-40	50-60

Statuspapir- és részvény-árkelet. Bécs, jul. 1jén.

bankrészvény:	1631 fr.	pesti lánchid-részvény 100 fr.	134 fr.
1834ki 500 p. frtos kölesön:	787 1/2 „	bécs-glogniczi vasut 100 fr.	149 1/2 „
1839ki 250 p. frt.	320 1/16 „	pozsony-nagyszombati	— „
Eszterházy 40 fr. sorskötel.	56 1/2 „	középponti	107 1/8 „
es. kir. arany agió 100tul:	2 1/2 „	duna-gőzhajózási	665 „